Aan de leden

Datum
26 juli 2021
Kenmerk
TFI/U202100669/
Lbr. 21/063
Telefoonnummer
070 3738393
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Aangepast voorstel nieuwe verdeling gemeentefonds en afspraken over nieuwe stelpost jeugd

Geachte leden van college en gemeenteraad,

De afgelopen weken is er meer duidelijk geworden over twee onderwerpen die van invloed zijn op de meerjarige financiële positie van uw gemeente. Allereerst zijn er afspraken gemaakt tussen Rijk, IPO en VNG over de wijze waarop gemeenten meerjarig rekening mogen houden in hun begroting met de extra middelen voor Jeugdhulp in de vorm van een stelpost. Daarnaast hebben de beheerders van het gemeentefonds de VNG om advies gevraagd over het aangepaste voorstel voor de nieuwe verdeling van het gemeentefonds. Met deze ledenbrief informeren wij u over beide onderwerpen.

1. Afspraken over stelpost Jeugd

De VNG heeft de afgelopen weken gesprekken gevoerd met IPO en BZK over de wijze waarop gemeenten meerjarig rekening mogen houden in hun begroting met de extra middelen voor Jeugdhulp. Nadere afspraken hierover waren nodig, omdat er tot nu toe alleen voor het jaar 2022 extra middelen beschikbaar zijn gesteld (€ 1.319 miljoen bovenop de eerder toegezegde €300 miljoen). Tussen Rijk, IPO en VNG is afgesproken dat gemeenten in hun meerjarenraming rekening mogen houden met 75% van de bedragen, die structureel nodig zijn volgens de Commissie van Wijzen den die ten grondslag liggen aan de middelen die vanuit de Hervormingsagenda jeugd beschikbaar moeten komen. Deze nieuwe werkwijze komt in de plaats van de ‘oude’ stelpost waarbij met structureel € 300 miljoen rekening mocht worden gehouden.

	2022	2023	2024	2025
Zonder nadere afspraken	€ 1.619 mln	€ 300 mln (stelpost)	€ 300 mln (stelpost)	€ 300 mln (stelpost)
Nieuwe afspraak stelpost	**€ 1.619 mln**	**€ 1.091 mln (stelpost)**	**€ 1.024 mln (stelpost)**	**€ 944 mln (stelpost)**

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Waarom deze afspraken?
Op 2 juni maakten het rijk en de VNG afspraken over een hervormingsagenda voor het jeugdstelsel. Als onderdeel van die afspraken komt er voor het jaar 2022 een bedrag van € 1.319 miljoen extra beschikbaar, bovenop de eerder toegezegde € 300 miljoen. Omdat de structurele bekostiging vanaf 2023 is overgelaten aan een nieuw kabinet (waarbij het commitment van de VNG voorwaardelijk is aan de besluitvorming op dit punt) is vanuit de VNG aangedrongen bij het rijk en het IPO om gemeenten wel in staat te stellen dat zij hier toch al rekening mee mogen houden in hun meerjarenbegroting, vooruitlopend op de definitieve besluitvorming door het kabinet.

Relatie met motie Krimpenerwaard
Deze afspraken geven ook invulling aan de oproep uit de motie Krimpenerwaard, die op de ALV van 16 juni is aangenomen. De motie roept de VNG op zich in te spannen om nadere afspraken te maken met BZK en de provinciaal toezichthouders om gemeenten in staat te stellen hun begroting 2022 te baseren op het uitgangspunt dat ook het rijk de uitspraken van de arbitragecommissie nakomt. Dus dat gemeenten de financiële vertaling van die uitspraken vooruitlopend op een nieuw regeerakkoord als stelpost in hun begroting mogen verwerken.

Enkel richtlijn voor begrotingsproces en provinciaal toezicht
In de afspraken is expliciet vastgelegd dat het hier puur gaat om een werkwijze voor het uitoefenen van het financieel toezicht. Dat verklaart ook het uitgangspunt, om in het kader van behoedzaamheid, 75% van de bedragen te hanteren voor de omvang van de stelpost. De stelpost zegt op geen enkele manier iets over de hoeveelheid van middelen die gemeenten nodig hebben om taken goed te kunnen uitvoeren. De afspraken dienen enkel om het begrotingsproces van gemeenten voor het jaar 2022 te faciliteren en te voorkomen dat gemeenten in het jaar voor de gemeenteraadsverkiezingen moeten bezuinigen in het zicht van een nieuw regeerakkoord. De VNG blijft er onverkort van uitgaan dat het kabinet de uitspraak van de Commissie van Wijzen integraal overneemt, zoals dat ook voorwaardelijk is gemaakt door de VNG in de afspraken van 2 juni over het uitvoeren van de hervormingsagenda. Om die reden is ook expliciet vastgelegd dat de afspraken van 2 juli volledig van kracht blijven.

U treft deze afspraken via: https://vng.nl/nieuws/afspraken-met-het-rijk-en-ipo-over-stelpost-jeugd. Ook via de provinciaal toezichthouders zal uw gemeente nog geïnformeerd worden over de nieuw richtlijn.

2. Aangepast verdeelvoorstel gemeentefonds

De beheerders van het gemeentefonds stuurden 9 juli het aangepaste voorstel voor de nieuwe verdeling van het gemeentefonds naar de Tweede Kamer. Om u goed te informeren over dit aangepaste verdeelvoorstel en het verdere proces van de bestuurlijke consultatie, organiseert de VNG meerdere informatiesessies in augustus en september waar u zich voor kunt inschrijven.

De fondsbeheerders gaan met dit aangepaste verdeelvoorstel in op de reacties en vragen die gemeenten en de Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) de afgelopen tijd gesteld hebben over het verdeelvoorstel dat in februari 2021 was gepubliceerd. Dit is, net zoals het voorstel van februari, gedaan op basis van cijfers 2017. De cijfers voor individuele gemeenten worden momenteel nog geactualiseerd naar 2019 en worden later deze zomer door BZK gepubliceerd. De fondsbeheerders hebben de VNG en de ROB om advies gevraagd over dit voorstel.
De beoogde invoeringsdatum van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds is nog steeds 2023.

Bestuurlijke consultatie start september
De VNG start in september met de bestuurlijke consultatie van dit voorstel. Wij vinden het namelijk belangrijk om het eindadvies van de ROB te betrekken bij onze reactie. Dit advies wordt medio september verwacht. Tijdens de consultatie bereidt de VNG het advies aan de fondsbeheerders op bestuurlijk niveau voor samen met gemeenten. Hiervoor worden in september/ oktober diverse consultatiebijeenkomsten gepland. Meer informatie hierover volgt komende weken via de VNG-website. De VNG verwacht de bestuurlijke consultatie eind oktober af te ronden met besluitvorming over het advies in het VNG-bestuur.

Tijdens de consultatie bespreken we in hoeverre het aangepaste verdeelvoorstel aansluit bij het beoordelingskader, dat aan de voorkant van het traject is vastgesteld. Ook het tempo en de duur van het ingroeitraject worden voorgelegd. Een ander aandachtspunt tijdens de consultatie is de relatie met de omvang van het gemeentefonds. Het uitgangspunt, zoals dat door de leden op de ALV is geformuleerd, is dat de herijking alleen kan slagen als de financiën van de gemeenten structureel op orde worden gebracht. Met de uitspraak van de arbitragecommissie Jeugd en de afspraken hierover in de Hervormingsagenda Jeugd is hier een eerste betekenisvolle stap in gezet, die in 2022 leidt tot een verruiming van het gemeentefonds met € 1,3 miljard bovenop de eerder toegekende € 300 miljoen voor Jeugdhulp. Het nieuwe kabinet zal echter besluiten over de structurele bekostiging die hoort bij de hervormingsagenda. Om de financiën van gemeenten structureel op orde te brengen, is dat een cruciale stap die nog gezet moet worden gecombineerd met het schrappen van de opschalingskorting en het abonnementstarief in de Wmo.

Uiteindelijk zal het nieuwe kabinet besluiten over invoering van de nieuwe verdeling. Dat heeft de minister van BZK al eerder laten weten.

Informatiebijeenkomsten in augustus en september
De periode tussen nu en het moment waarop wij de bestuurlijke consultatie van het voorstel voor de herijking van het gemeentefonds starten, benut de VNG om gemeenten te informeren over het aangepast verdeelvoorstel. Daarom organiseren wij, samen met het ministerie van BZK, en soms ook met de provinciale afdelingen, direct na de zomervakanties enkele informatieve sessies voor gemeenteambtenaren en bestuurders. In deze sessies geven we toelichting over dit aangepaste verdeelvoorstel en is gelegenheid om vragen hierover te stellen.

De data van de informatiesessies zijn als volgt:
- Woensdag 25 augustus, 15:30 – 17:30u (i.s.m. de Vereniging van Drentse Gemeenten)
- Donderdag 26 augustus, 13:30- 15:30u
- Woensdag 1 september, 13:30 – 15:30u
- Donderdag 2 september, 13:30 – 15:30u (i.s.m. VNG Gelderland en VNG Overijssel)
- Woensdag 8 september, 15:30 – 17:30u
- Donderdag 9 september, 13:00- 15:00u

Daarnaast wordt er ook één vraag- en antwoordsessie georganiseerd, die bedoeld is voor gemeentefondsspecialisten met verdergaande vragen dan in de informatiesessies beantwoord kunnen worden. Deze vindt plaats op:
- Dinsdag 15 september, 13:30 – 15:30u

Meer informatie en de mogelijkheid tot aanmelden voor deze informatiesessies is te vinden op de VNG-site.

Vragen
Het aangepaste verdeelvoorstel is te vinden op de website van de rijksoverheid.

Heeft u vragen naar aanleiding van deze ledenbrief? Neem dan contact op met de VNG via 070-373 8393 of per e-mail: info@vng.nl. Vragen over de herijking gemeentefonds kunt u stellen via verdelen@vng.nl.

Als u vragen heeft aan het ministerie van BZK over het verdeelvoorstel of de herijking gemeentefonds, kunt u deze stellen via postbus.gf@minbzk.nl.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

L.K. Geluk
Algemeen directeur